

STRESSTEST BEGROTING 2021-2024 (DEEL 2)

Publicatiedatum 9 februari 2021

Status Openbaar

Referentienummer 821FBE36

Inhoud

Inleiding	3
1. Uitgangspunten financieel beleid	4
1.1 Algemene reserve	4
1.2 Aanpassing bestaand beleid	4
2. Financiële positie begroting 2021-2024	4
3. Scenario's	5
3.1 Verwachting CPB economische vooruitzichten	5
3.2 Scenario 1: Stijging rente	6
3.3 Scenario 2: Stijging inflatie	7
3.4 Scenario 3: Daling provinciefonds	8
3.5 Scenario 4: Combinatie stijging rente en daling provinciefonds	10
4. Conclusie	11

Inleiding

Bij de vaststelling van de Begroting 2020 door uw Staten, in uw vergadering van 30 oktober 2019, heeft u de motie “Stresstest begroting” (motie 95) aangenomen. Daarmee draagt u ons als college op om met ingang van de begroting 2021 een stresstest uit te voeren op de begroting en deze test aan te bieden bij de begroting aan uw Staten. Het doel van de stresstest is om uw Staten inzicht te geven in de financiële positie van de provincie Utrecht.

De Begroting 2021 is door uw Staten vastgesteld in uw vergadering van 12 november 2020. In het Statenvoorstel bij die begroting hebben wij aangegeven deze motie in twee delen uit te voeren. Voor het *eerste deel* is opdracht gegeven aan Deloitte voor een beoordeling van de financiële positie van de provincie Utrecht. Dit is vormgegeven in een financiële diagnose (benchmark), vergelijkbaar met de stresstest die in 2012 is uitgevoerd. In de diagnose wordt met een aantal indicatoren de financiële positie van de provincie vergeleken andere provincies en op onderdelen afgezet tegen landelijke gemiddelden. De diagnose is uitgevoerd over de programmabegroting en de resultaten zijn als separate bijlage bij de begrotingsbehandeling met u gedeeld.

Het *tweede deel* van de stresstest is aanvullend en gaat over de omgevingsfactoren, die effecten kunnen hebben op de doorkijk van de meerjarenbegroting van de provincie Utrecht. Deze stresstest sluit ook aan op onder meer de mogelijke effecten en scenario's van de corona-crisis op de meerjarenbegroting. Deze notitie is opgesteld met informatie vanuit Deloitte.

In het vervolg van deze notitie vindt u de uitwerking van dit tweede deel van de stresstest. Op basis van een viertal realistische en gematigde scenario's laten we zien wat de gevolgen van die scenario's zijn op de financiële positie van de provincie Utrecht aan de hand van de financiële kengetallen.

Leeswijzer

De opbouw van deze notitie is als volgt:

- In hoofdstuk 1 geven we beknopt aan wat de belangrijkste uitgangspunten van het financiële beleid van de provincie Utrecht zijn om te reageren op mogelijke financiële “schokken” of majeure tegenvallers.
- In hoofdstuk 2 wordt de huidige financiële positie aangegeven, met de financiële kengetallen, zoals deze zijn opgenomen in de door uw Staten vastgestelde Begroting 2021. Dit duiden we aan met “Basis: Begroting 2021-2024”
- In hoofdstuk 3 schetsen we eerst de economische verwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB) tegen de achtergrond van de huidige coronacrisis. Vervolgens laten we via een viertal realistische scenario's zien wat de mogelijke effecten daarvan zijn op de financiële positie van de provincie Utrecht via de financiële kengetallen. De scenario's die zijn meegenomen zijn:
  - o Een stijging van de rente;
  - o Een stijging van de inflatie;
  - o Een daling van de uitkering uit het provinciefonds;
  - o Een combinatie van een stijgende rente en een dalende uitkering uit het provinciefonds.
- In hoofdstuk 4 geven we een reflectie op de gepresenteerde scenario's en sluiten we af met enkele conclusies.

1. Uitgangspunten financieel beleid

De kaders voor het door de provincie Utrecht te voeren financiële beleid zijn vastgelegd in diverse beleidsnota's en de Financiële Verordening. Het belangrijkste uitgangspunt van het financiële beleid, wat ook is vastgelegd in de provinciewet (artikel 216), is dat de begroting, en het bijbehorende financiële meerjarenperspectief, structureel en reëel sluitend dient te zijn.

Bij financiële tegenvallers door een aanhoudende crisis, wat leidt tot een structureel begrotingstekort, is het financieel beleid erop gericht het begrotingsevenwicht te herstellen door snel op deze situatie in te spelen. In de begroting 2021 hebben we dat adaptief sturen genoemd.

De financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen door:

1. Inzet van de vrij beschikbare algemene reserve;
2. Aanpassing van het bestaand beleid.

1.1 Algemene reserve

De algemene reserve bestaat uit de saldireserve en de reserve weerstandsvermogen. Beide reserves vormen de incidentele weerstandscapaciteit. De reserve weerstandsvermogen is als weerstandscapaciteit beschikbaar voor het opvangen van de risico's die zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De saldireserve is de enige, vrij beschikbare reserve die ingezet kan worden om incidentele financiële tegenvallers op te vangen, of als tijdelijke buffer fungeert voordat structurele beleidsaanpassingen effectief zijn. De saldireserve bedraagt € 65 mln. (stand eind 2020).

1.2 Aanpassing bestaand beleid

Bij een aanhoudende crisis kunnen de negatieve effecten leiden tot een structureel begrotingstekort.

Beleidsaanpassingen van het bestaand beleid zijn dan noodzakelijk. Aanpassingen kunnen zijn:

1. Beleid op een ander niveau voortzetten;
2. Beleid of taak beëindigen;
3. Nieuw beleid herprioriteren;
4. Uitbesteding of privatisering van taken;
5. Inkomsten/belasting verhoging.

Omdat effecten van beleidsaanpassingen veelal ook tijd vergen door overgangperiodes of frictiekosten kan een structureel tekort tijdelijk in de eerste 2 jaar gedekt worden uit de saldireserve.

Bij het voordoen van incidentele en/of structurele financiële tekorten zal het college in het proces van de kadernota en begroting voorstellen doen aan uw Staten om te komen tot een structureel en reëel sluitende begroting.

2. Financiële positie begroting 2021-2024

In de stresstest worden de gevolgen van de scenario's weergegeven door middel van de ontwikkeling van de financiële kengetallen. De kengetallen geven in combinatie met elkaar inzicht in de financiële weerbaarheid en flexibiliteit van de begroting. Uw Staten worden hierdoor in staat gesteld om gemakkelijker inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling van de financiële positie en de in de begroting opgenomen baten en lasten. De verplichte kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die uw Staten in uw beoordeling van de financiële positie betreft om tot een oordeel te komen. De vanuit het BBV verplicht gestelde kengetallen zijn uitgebreid met een tweetal extra kengetallen: het kengetal Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. wettelijk maximum en het kengetal Ratio Weerstandsvermogen.

In de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing geven wij jaarlijks aan hoe de ontwikkeling van de financiële kengetallen is. In de daarbij opgenomen analyse lichten wij ook toe hoe we deze ontwikkeling beoordelen. Bij de beoordeling van de financiële kengetallen gaat het om de onderlinge samenhang te zien en de ontwikkeling in de tijd.

De in de door uw Staten vastgestelde begroting 2021 bevat onderstaande financiële kengetallen:

De tabel met signaalwaarden:

Kengetal		Gezond	Neutraal	Risicovol
A	Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
B	Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
C1	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddelde tarief opcenten MRB van provincies	< 95%	95% - 105%	> 105%
C2	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. wettelijk maximum tarief opcenten MRB	< 90%	90% - 95%	> 95%
D	Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
E1	Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
E2	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
F	Ratio weerstandsvermogen	> 1,4	1 - 1,4	< 1

De financiële kengetallen:

	Basis: Begroting 2021-2024	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
A	Structurele exploitatieruimte	1%	1%	1%	1%
B	Solvabiliteitsratio	45%	38%	32%	30%
C1	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddelde tarief opcenten MRB van provincies	90%	92%	93%	95%
C2	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. landelijk maximum tarief opcenten MRB	65%	66%	67%	68%
D	Kengetal grondexploitatie	2%	2%	1%	3%
E1	5a. Netto schuldquote	88%	104%	118%	127%
E2	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	87%	103%	117%	126%
F	Ratio weerstandscapaciteit	1,9	1,9	1,9	1,9

De status-verschuiving van gezond naar neutraal bij de kengetallen solvabiliteit en netto schuldquote zijn een direct gevolg van de geraamde investeringen. De overige kengetallen staan op groen zijnde gezond.

Het kengetal Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddeld tarief opcenten MRB van provincies (C1) ging bij de Programmabegroting 2021 uit van een nullijn bij de andere provincies. Inmiddels is bekend dat 5 provincies het tarief voor opcenten in 2021 verhoogd hebben met een indexatie of extra stijging. Voor de jaren 2022 tot en met 2024 veronderstellen we opnieuw dat alle andere provincies de nullijn hanteren, terwijl bij de provincie Utrecht de indexatie is doorgerekend. Het uiteindelijke beeld kan dus anders uitpakken.

3. Scenario's

3.1 Verwachting CPB economische vooruitzichten

Het Centraal Planbureau (CPB) heeft eind november 2020 de economische verwachtingen voor 2021 uitgebracht. De verwachting kenmerkt zich door een grote onzekerheid door de coronacrisis. Het CPB heeft daarom een basisraming afgegeven die ervan uitgaat dat de crisis in Europa in 2021 onder controle is. De economie zou dan kunnen groeien met 2,8%. De werkloosheid loopt in deze basisraming op tot meer dan 6%. Er is ook andere verwachting dat het "start-stop-scenario" wordt genoemd. In dat scenario wordt door het CPB aangenomen dat de tweede coronagolf nog lang voortduurt en dat vaccins onvoldoende beschikbaar zijn of zullen werken. In dit scenario krimpt de economie in 2021 met 0,6% en is er sprake van een werkloosheid van 8%. Door de steunmaatregelen en de recessie neemt het begrotingstekort bij het Rijk in de basisraming toe tot 4,6% van het Bruto Binnenlands Product (bbp) in 2021. In het "start-stop-scenario" loopt het begrotingstekort op tot 6,7%

bbp, waarbij de overheidsschuld oploopt naar 63,6% bbp. De overheidsschuld is volgens het CPB nog wel duidelijk onder het Europees gemiddelde en ver weg van niveaus die als problematisch beschouwd worden.

Half december is de tweede lockdown ingegaan en die is bij het opstellen van deze stresstest nog gaande. De onzekerheid over de economische verwachtingen en de effecten voor de provincie blijven onverminderd groot.

In het vervolg van dit hoofdstuk is een aantal scenario's opgenomen met structurele financiële gevolgen. De volgende scenario's zijn meegenomen:

1. Een stijging van de rente met 1%;
2. Een stijging van de inflatie met 1%;
3. Een daling van de uitkering van het provinciefonds met 3%;
4. Een combinatie van een stijging van de rente met 1% en een daling van de uitkering van het provinciefonds met 3%.

In ieder scenario geldt als uitgangspunt dat de financiële effecten van het scenario in de eerste twee jaar (2021 en 2022) nog gedekt worden uit de saldireserve en dat daarna bijsturingsmaatregelen van op bestaand beleid effectief worden. De stand van de saldireserve bedraagt per 31 december 2019 € 41,3 mln. In werkelijkheid kunnen bijsturingsmaatregelen ook vanaf het eerste jaar effect hebben. De financiële effecten van het scenario zijn verwerkt in de financiële kengetallen. De effecten komen met name tot uitdrukking in de volgende drie kengetallen:

- Structurele exploitatieruimte
- Solvabiliteitsratio
- Netto schuldquote

De effecten voor de financiële kengetallen worden per scenario weergegeven in vergelijking met de kengetallen zoals deze zijn opgenomen in de begroting 2021.

3.2 Scenario 1: Stijging rente

De huidige marktrente is al een langere tijd rond de 0%. Een lineaire lening met een looptijd van 17 jaar is 0%. Bij een looptijd van 30 jaar moet rente worden betaald. Uitgaande van dit percentage, zijn in de begroting 2021 en het meerjarenperspectief 2022-2024 geen rentelasten geraamd. Hoe de rente zich gaat ontwikkelen in de komende jaren is onzeker. In dit scenario wordt een stijging van de rente opgenomen van 1% over de gemiddelde vaste schuld, wat leidt tot structureel hogere lasten.

Welk financieel effect heeft dit scenario tot gevolg?

(Bedragen x € 1.000)

Jaar	Omvang van de gemiddelde langlopende schuld	Een rente van 1% over deze schuld betekent aan rentelasten per jaar:
2021	169.661	1.697
2022	241.189	2.412
2023	297.266	2.973
2024	341.069	3.411

Wat betekent dit scenario voor de ontwikkeling van de financiële kengetallen?

	Basis: Begroting 2021-2024	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
A	Structurele exploitatieruimte	1%	1%	1%	1%
B	Solvabiliteitsratio	45%	38%	32%	30%
C1	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddelde tarief opcenten MRB van provincies	90%	92%	93%	95%
C2	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. landelijk maximum tarief opcenten MRB	65%	66%	67%	68%
D	Kengetal grondexploitatie	2%	2%	1%	3%
E1	5a. Netto schuldquote	88%	104%	118%	127%
E2	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	87%	103%	117%	126%
F	Ratio weerstandscapaciteit	1,9	1,9	1,9	1,9

	Scenario 1: Rente	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
A	Structurele exploitatieruimte	1%	0%	0%	0%
B	Solvabiliteitsratio	45%	37%	32%	30%
C1	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddelde tarief opcenten MRB van provincies	90%	92%	93%	95%
C2	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. landelijk maximum tarief opcenten MRB	65%	66%	67%	68%
D	Kengetal grondexploitatie	2%	2%	1%	3%
E1	5a. Netto schuldquote	89%	105%	118%	127%
E2	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	88%	104%	117%	126%
F	Ratio weerstandscapaciteit	1,9	1,9	1,9	1,9

Toelichting

Een stijging van de rente met 1% leidt tot structureel hogere exploitatielasten. Dit heeft een direct gevolg voor de huidige, structurele exploitatieruimte. Dergelijke hogere lasten leiden tot een verlaging van het kengetal Structurele exploitatieruimte, die daarmee op 0% komt te staan. De solvabiliteit neemt af in 2022 met 1%.

De netto schuldquote neemt in 2021/2022 met 1% toe, de jaren daarna blijft het gelijk. Neemt de rente meer dan 1 % toe dan ontstaat een structureel begrotingstekort.

3.3 Scenario 2: Stijging inflatie

In de begroting 2021 is rekening gehouden met stijging van prijzen en lonen. In de begroting is prijscompensatie opgenomen indien er sprake is van contract/afspraken waarin indexeringsafspraken zijn opgenomen die nagekomen moeten worden. Ook wordt de opcenten van motorrijtuigenbelasting van 2020 jaarlijks geïndexeerd. De budgetten en tarieven zijn geïndexeerd op basis van de indexatiecijfers van het Centraal Planbureau (CPB).

Het CPB geeft aan dat de ramingen voor inflatie zich kenmerken door grote onzekerheid. Veronderstelling is dat inflatie voor een belangrijk deel gecompenseerd wordt door het rijk via de uitkering uit het provinciefonds (trap-op-trap-af). Dit hoeft niet in de praktijk niet het geval te zijn. In dit scenario wordt uitgegaan van een extra inflatie van 1% over de in de begroting opgenomen exploitatielasten exclusief afschrijvingslasten en stortingen in reserves.

Welk financieel effect heeft dit scenario tot gevolg?

(Bedragen x € 1.000)

Jaar	Lasten excl. Afschrijvingen incl. inflatie voorgaande jaren	Een extra inflatie van 1% betekent aan lasten
2021	439.790	4.398
2022	448.997	4.490
2023	445.193	4.452
2024	412.844	4.128

Wat betekent dit scenario voor de ontwikkeling van de financiële kengetallen?

	Basis: Begroting 2021-2024	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
A	Structurele exploitatieruimte	1%	1%	1%	1%
B	Solvabiliteitsratio	45%	38%	32%	30%
C1	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddelde tarief opcenten MRB van provincies	90%	92%	93%	95%
C2	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. landelijk maximum tarief opcenten MRB	65%	66%	67%	68%
D	Kengetal grondexploitatie	2%	2%	1%	3%
E1	5a. Netto schuldquote	88%	104%	118%	127%
E2	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	87%	103%	117%	126%
F	Ratio weerstandscapaciteit	1,9	1,9	1,9	1,9

	Scenario 2: Inflatie	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
A	1. Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%
B	2. Solvabiliteitsratio	45%	37%	31%	29%
C1	3a. Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddelde tarief opcenten MRB van provincies	90%	92%	93%	95%
C2	3b. Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. landelijk maximum tarief opcenten MRB	65%	66%	67%	68%
D	4. Kengetal grondexploitatie	2%	2%	1%	3%
E1	5a. Netto schuldquote	89%	106%	118%	127%
E2	5b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	88%	105%	117%	126%
F	6. Ratio weerstandscapaciteit	1,9	1,9	1,9	1,9

Toelichting

De structurele begrotingsruimte wordt 0%, (neutraal). De extra inflatielasten kunnen meerjarig worden opgevangen. Neemt de inflatie meer dan 1% toe dan ontstaat een structureel begrotingstekort. De solvabiliteit neemt af in 2022 met 1%. De netto schuldquote neemt in 2021/2022 met 2% toe, de jaren daarna blijft het gelijk.

3.4 Scenario 3: Daling provinciefonds

De ontwikkeling van de uitkering uit het provinciefonds wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (accres relevante uitgaven). Volgens de zogenaamde

normeringssystematiek (trap-op-trap-af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de hoogte van de uitkering van het provinciefonds. In meicirculaire is aangegeven dat het accres (groei) van de uitkering voor 2021 is bevroren. De ramingen voor 2022-2024 zijn in de septembercirculaire in overeenstemming met de meicirculaire gehandhaafd. De normeringssystematiek wordt geëvalueerd. Het is aan het nieuwe kabinet om, in overleg met het IPO, te besluiten hoe in de toekomst met het accres wordt omgegaan. Als het Rijk na de coronacrisis sterk gaat bezuinigen kan dat betekenen dat de provincies dat ook gaan merken in de uitkering van het provinciefonds. Of dat gaat gebeuren en in welke mate is onzeker. In dit scenario wordt uitgegaan van een daling van de uitkering van het provinciefonds vanaf 2022 met 3%.

Welk financieel effect heeft dit scenario tot gevolg?

(Bedragen x € 1.000)

Jaar	Uitkering provinciefonds	Een daling van 3% provinciefonds betekent aan minder baten:
2021	234.900	0
2022	234.900	7.047
2023	234.900	7.047
2024	234.900	7.047

Wat betekent dit scenario voor de ontwikkeling van de financiële kengetallen?

	Basis: Begroting 2021-2024	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
A	Structurele exploitatieruimte	1%	1%	1%	1%
B	Solvabiliteitsratio	45%	38%	32%	30%
C1	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddelde tarief opcenten MRB van provincies	90%	92%	93%	95%
C2	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. landelijk maximum tarief opcenten MRB	65%	66%	67%	68%
D	Kengetal grondexploitatie	2%	2%	1%	3%
E1	5a. Netto schuldquote	88%	104%	118%	127%
E2	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	87%	103%	117%	126%
F	Ratio weerstandscapaciteit	1,9	1,9	1,9	1,9

	Scenario 3: Provinciefonds	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
A	1. Structurele exploitatieruimte	1%	-1%	-1%	0%
B	2. Solvabiliteitsratio	45%	37%	32%	30%
C1	3a. Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddelde tarief opcenten MRB van provincies	90%	92%	93%	95%
C2	3b. Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. landelijk maximum tarief opcenten MRB	65%	66%	67%	68%
D	4. Kengetal grondexploitatie	2%	2%	1%	3%
E1	5a. Netto schuldquote	88%	106%	118%	127%
E2	5b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	87%	105%	117%	126%
F	6. Ratio weerstandscapaciteit	1,9	1,9	1,9	1,9

Toelichting

De structurele begrotingsruimte wordt in 2022 en 2023 -1%, (risicovol). Het laatste 2024 is neutraal. De daling van het provinciefonds kan meerjarig worden opgevangen, met incidentele bijsturingmaatregelen in 2022 en 2024. Is de daling groter dan 3% dan ontstaat een structureel begrotingstekort. De solvabiliteit neemt af in 2022 met 1%. De netto schuldquote neemt in 2022 met 2% toe, de jaren daarna blijft het gelijk.

3.5 Scenario 4: Combinatie stijging rente en daling provinciefonds

In dit scenario wordt uitgegaan dat de rente stijgt met 1% en de uitkering uit het provinciefonds vanaf 2022 daalt met 3%.

Welk financieel effect heeft dit scenario tot gevolg?

(Bedragen x € 1.000)

Jaar	Uitkering provinciefonds	Een daling van 3% provinciefonds betekent aan minder baten:	Omvang van de gemiddelde langlopende schuld	Een rente van 1% over deze schuld betekent aan rentelasten per jaar:	Per jaar totaal
2021	234.900	0	169.661	1.697	1.697
2022	234.900	7.047	241.189	2.412	9.459
2023	234.900	7.047	297.266	2.973	10.020
2024	234.900	7.047	341.069	3.411	10.458

Wat betekent dit scenario voor de ontwikkeling van de financiële kengetallen?

	Basis: Begroting 2021-2024	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
A	Structurele exploitatieruimte	1%	1%	1%	1%
B	Solvabiliteitsratio	45%	38%	32%	30%
C1	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddelde tarief opcenten MRB van provincies	90%	92%	93%	95%
C2	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. landelijk maximum tarief opcenten MRB	65%	66%	67%	68%
D	Kengetal grondexploitatie	2%	2%	1%	3%
E1	5a. Netto schuldquote	88%	104%	118%	127%
E2	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	87%	103%	117%	126%
F	Ratio weerstandscapaciteit	1,9	1,9	1,9	1,9

	Scenario 4: Combinatie Rente en Provinciefonds	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
A	1. Structurele exploitatieruimte	1%	-2%	-2%	-1%
B	2. Solvabiliteitsratio	45%	36%	31%	29%
C1	3a. Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddelde tarief opcenten MRB van provincies	90%	92%	93%	95%
C2	3b. Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. landelijk maximum tarief opcenten MRB	65%	66%	67%	68%
D	4. Kengetal grondexploitatie	2%	2%	1%	3%
E1	5a. Netto schuldquote	89%	108%	120%	129%
E2	5b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	88%	108%	120%	128%
F	6. Ratio weerstandscapaciteit	1,9	1,9	1,9	1,9

Toelichting

De structurele begrotingsruimte wordt in 2022 en 2023 -2% en in 2024 -1% (risicovol). Dit scenario laat zien dat vanaf 2022 beleidsaanpassingen in het bestaand beleid noodzakelijk zijn. De solvabiliteit neemt af in 2022 met 2%. De netto schuldquote neemt in 2021 met 1% toe, in 2022 met 4% en de jaren daarna met 2%. De schuldquote gaat naar de bovenkant van de bandbreedte van de status neutraal.

4. Conclusie

In deze stresstest, die het tweede deel vormt van de door uw Staten aangenomen motie, hebben wij aan u een aantal scenario's gepresenteerd die zich in de praktijk kunnen voordoen. Als dergelijke scenario's optreden, dan heeft dit uiteraard gevolgen voor de financiële positie van de provincie Utrecht. Die gevolgen zijn door ons tot uitdrukking gebracht in de ontwikkeling van de financiële kengetallen.

De door ons gepresenteerde vier scenario's kunnen getypeerd worden als "slecht weer scenario's" en hebben een negatief effect op de financiële positie van de provincie Utrecht. Incidenteel kan de saldireserve worden ingezet om de gevolgen van de scenario's op te vangen. Dit geldt voor een periode van maximaal twee jaar. De mogelijkheden om een structurele verslechtering van de financiële positie op te vangen zijn in algemene zin beperkt. Immers, de beschikbare vrije structurele exploitatieruimte, zoals die in de Begroting 2021 aan uw Staten is gepresenteerd, bedraagt afgerond 1%. Dat betekent dat, als een dergelijk scenario zich voordoet, een aanpassing van het bestaande beleid en de daarmee samenhangende (exploitatie)lasten of geprognostiseerde opbrengsten noodzakelijk is.

Dit vraagt om een organisatie die wendbaar is en robuust. In de Kadernota 2022 zullen wij u voorstellen doen om de organisatie hierop te versterken.

Vooruitkijk naar lange termijnperspectief

Bij de vaststelling door uw Staten van Begroting 2021 heeft u het amendement 40a aanvaard. Met dit amendement geeft u aan ons als college de opdracht om voor de bespreking van de Kadernota 2022-2025 een nadere analyse te geven over de lange termijn houdbaarheid van de provinciale begrotings- en vermogenspositie. En hierbij voorstellen te doen waarmee de houdbaarheid op lange termijn geborgd en versterkt kan worden. De uitvoering van dit amendement zien we als een vervolg op deze stresstest om daarmee een lange termijnvisie te ontwikkelen om de begroting wendbaar en robuust te houden en/of te krijgen.